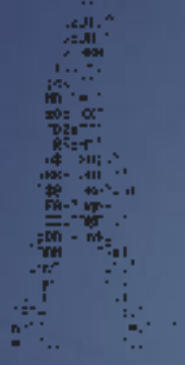

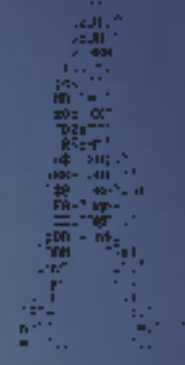
Faruk Nafiz
ÇAMLIBEL
(1898-1973)

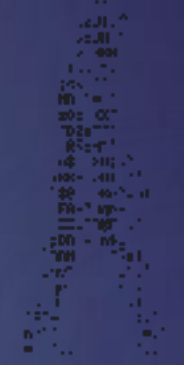
Enis Behiç
KORYÜREK
(1891-1949)

Halit Fahri
OZANSOY
(1891-1971)

Yusuf Ziya
ORTAÇ
(1896-1967)

Orhan Seyfi
ORHON
(1890-1972)

BES HECECİLER

12. Sınıf 3. Ünite

Cumhuriyet döneminde coşku ve heyecanı dile getiren metinler (şiiir)

Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Şiiir

Doğuhan Murat Yücel

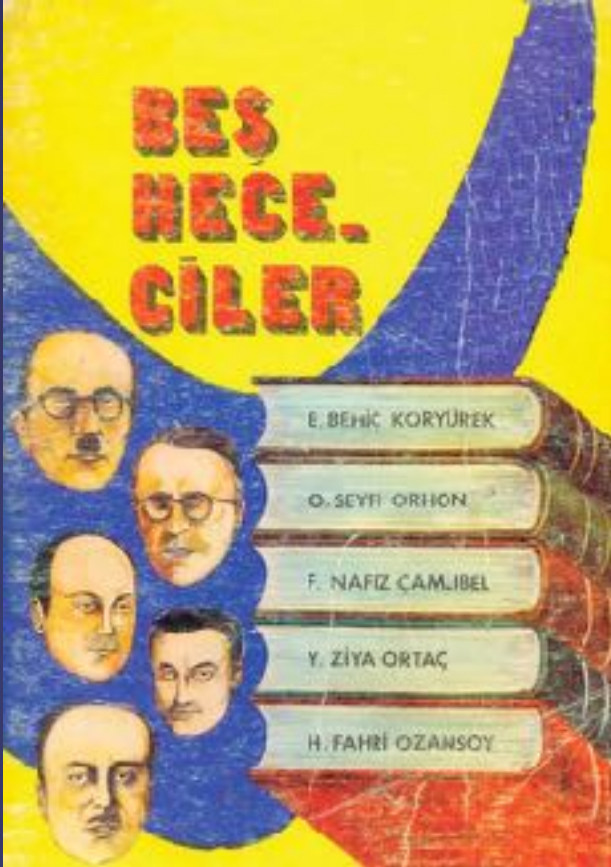
Beş Hececiler

**Dilimizde
altı çeşit hece vardır**

- ▶ II. Meşrutiyet'ten sonra şairlerini hece ölçüsüyle yazan beş şairin Türk edebiyatındaki genel adı.
- ▶ Hece Ölçüsü: Dizelerdeki hece sayısının eşitliği esasına dayanan şiirsel biçimdir.
- ▶ Hece ölçüsü milli edebiyat akımının etkisiyle milli ölçümüz olarak belirmiştir. Bu ölçüyü benimseyen şair grubuna «beş hececiler » denmiştir.

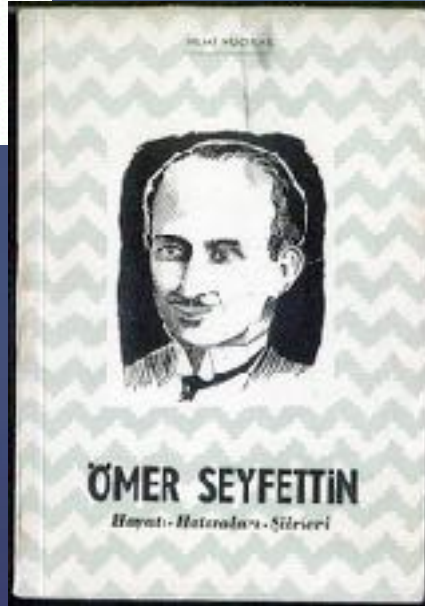
Sanatçılar- Akrostiş

3

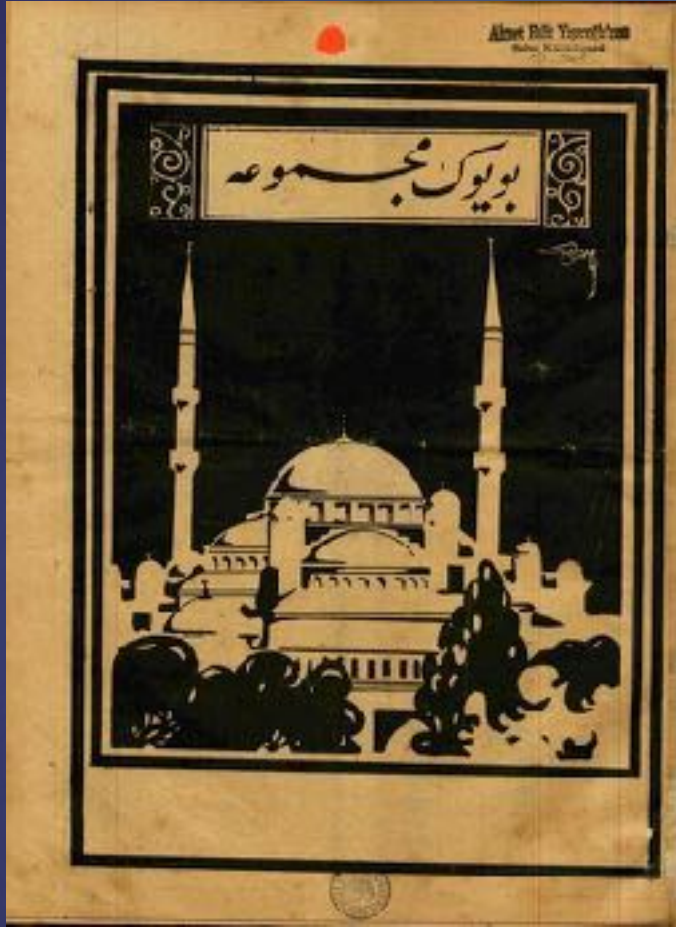

- ▶ Orhan Seyfi Orhon
- ▶ Faruk Nafiz Çamlıbel
- ▶ Halit Fahri Ozansoy
- ▶ Enis Behiç Koryürek
- ▶ Yusuf Ziya Ortaç

Sanatçılar hakkında yazılmış bir kitap

- ▶ Şiire 1911-1912 yıllarında Servet-i Fünûn etkisiyle başladılar. İlk zamanlar aruz ölçüsüyle yazdıkları şiirler Hıyâbân (Orhan Seyfi, 1910), Rübâb (Halit Fahri, 1912), Şehbâl (Enis Behiç, 1912), Peyâm-ı Edebî (Faruk Nafiz, 1913) ve Kehkeşan (Yusuf Ziya, 1914) gibi dergilerde yayımlandı.
- ▶ Bu sırada On sekiz-yirmi yaşlarında bulunan beş genci hece vezniyle şiir yazmaya teşvik edenler, millî edebiyat fikirleriyle onları etkileyen **Ziya Gökalp ile Ömer Seyfeddin**'dir.

Büyük Mecmua

- ▶ Balkan Savaşları ((1911-1912)) sırasında kahramanlık şiirleriyle öne çıkan Enis Behiç heceyi gündeme taşır.
- ▶ Orhan Seyfi, Halit Fahri ve Faruk Nafiz hece tarzına yeni bir ses getiren şiirleriyle ilk defa topluca Yeni Mecmua'da (1917-1918) yer alırlar.
- ▶ Hece ölçülü şiir Faruk Nafiz, Yusuf Ziya ve Orhan Seyfi öncülüğünde Büyük Mecmua'da (1919) dikkat çeker.

Beş Hececiler- Anlayış

- ▶ Onlara göre: sade ve özentisiz olmak en doğru yoldur.
- ▶ Ziya Gökalp'ın, konuşma dilinin edebiyat dili olması fikrini uyguladılar.
- ▶ Millî edebiyat, millî ölçü ve millî dil fikirlerine yakındırlar ancak milli konulara odaklanmamışlardır. Bireysellik, basit insanlar, günlük olaylar en çok işledikleri konulardır.

Beş Hececiler- Anlayış

- ▶ Konuşulan Türkçenin yazı dili olmasına çabaladılar.
- ▶ Bireysel duyarlılıkları, yurt köşelerini, Anadolu gerçeklerini şiirlerinde dile getirdiler.
- ▶ Ulusal öğelerle, tarih motifleriyle ve yaşanan hayatla biçimlenen özgün bir anlayış oluşturmaya çalıştılar. [1]

Beş Hececiler- Şiir Biçimi

- ▶ İlk şiirlerinde aruz ölçüsünü kullandılar. Daha sonra hece ölçüsüne geçtiler.
- ▶ Çoğunlukla hece ölçüsü kullanmakla birlikte serbest müstezat yazmayı da denediler.
- ▶ Mısra kümelerinde dörtlük esasına bağlı kalmadılar yeni biçimler aradılar.
- ▶ Nesir cümlesini şiire aktardılar. Düzyazıdaki söz diziminin şiirlerde de görülmesi beş hececiler de çok rastlanan bir özelliktir.

Beş Hececiler- Şiir Biçimi

- ▶ Olayları, hikayeleri, şiir biçiminde uzun uzun anlattılar. Faruk Nafiz'in "Han Duvarları" şiirinde yaptığı gibi, beyitler halinde kafiyeli uzun şiirler yazdılar.
- ▶ Çoğunlukla hecenin on birli ve on dörtlü kalıplarını kullandılar.
- ▶ Servet-i Fünûncular'ın şiirde farklı aruz kalıplarını kullanma yöntemini özellikle Enis Behiç hece kalıplarına uygulamaya çalıştı.
- ▶ Cümlelerin yarım bırakılması, birkaç mısra devam etmesi veya mısra ortasında sona ermesini denedikleri de oldu.[2]

Faruk Nafiz ÇAMLİBEL (1898-1973)

ŞİİR

ÖYKÜ

Şarkın Sultanları (1919)[Aruz]
Gönülden Gönüle (1919)
Dinle Neyden (1919)
Çoban Çeşmesi (1926)
Suda Halkalar (1928)
Bir Ömür Böyle Geçti (1933)

Elimle Seçtiklerim (1934)
Akarsu (1937)
Tatlı Sert (Mizah Şiirleri, 1938)
Akıncı Türküleri (1938)
Heyecan ve Sükûn (1959)
Zindan Duvarları (1967)
Han Duvarları (1969)

Canavar (1925)
Özyurt (1932)
Akın (1932)
Kahraman (1933)
Yayla Kartalı (1945)
Roman
Yıldız Yağmuru (1936)

Anadolu gerçeğine açıldı. Türkçenin gelişmesine büyük katkı sağladı. Kayseri, İstanbul ve Ankara'da liselerde ve öğretmen okullarında edebiyat dersleri verdi. 1946-1960 arasında milletvekilliği yaptı. Cenap Şahabettin ve Yahya Kemal Beyatlı'dan etkilenerek ilk şiirlerini aruz vezniyle yazdı. Sonra hece veznine döndü. , Şiirde müziğe önem verişini onu zaman zaman aruz ölçüsüne döndürmüştür. Anadolu insanının duygularını işleyerek milli edebiyat akımının yurtçu duyarlılığını zenginleştirdi. Erkek bencilliğini yücelten aşk şiirleri de yazdı. Anayurt adlı dergiyi 8 sayı çıkardı. "Çamdeviren", "deli ozan" gibi takma isimlerle mizah şiirleri yazdı. Fıkra, manzum oyun, roman türünde eserleri de vardır.

YUSUF ZİYA ORTAÇ (1895 – 1967)

ŞİİR	ROMAN	OYUN	MİZAH
Akından Akına (1916)	Kürkçü Dükkanı (1931)	Kördüğüm (1920)	Şen Kitap (1919)
Aşıklar Yolu (1919)	Şeker Osman (1932)	Latife (1919)	Beşik (1943)
Cen Ufukları (1920)	Göç (1943)	Nikahta Keramet (1923)	Ocak (1943)
Yanardağ (1928)	Üç Katlı Ev (1953)		Sarı Çizmeli Mehmed
Bir Selvi Gölgesi (1938)			Ağa (1956)
Kuş Cıvıltıları (1938)			Gün Doğmadan (1960)
Bir Rüzgar Esti (1952)			

1915'te Darülfünun-ı Osmani'de öğrenim görmeye başladı. Edebiyat öğretmeni oldu. Çeşitli okullarda dersler verdi. Orhan Seyfi Orhon'la birlikte çıkardığı "Akbaba" mizah dergisini ölümüne değin yayınladı. 1946-1954 arasında Ordu milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bulundu. Şiire aruzla başladı. Ziya Gökalp'in etkisiyle hece ölçüsünü benimsedi, bu türün başarılı örneklerini verdi. Şiirleri Türk Yurdu, Servet-i Fünun ve Büyük Mecmua'da yayınlandı. Akbaba dergisinde akıcı bir dille, rahat okunur bir tarzda yazdığı fıkralarında siyasal mizahın özgün örneklerini verdi. Şiir ve gülmece yazılarının yanı sıra roman, öykü ve oyunlarda yazdı.

Halit Fahri Ozansoy (1891 – 1971)

ŞİİR	ŞİİR	OYUN	ROMAN
Rüya (1912)	Gülistanlar ve Harabeler (1922)	Baykuş (1916)	Sulara Giden Köprü (1939)
Cenk Duyguları (1917)	Paravan (1929)	İlk Şair (1923)	Aşıklar Yolunun Yolcuları (1939)
Efsaneler (1919)	Balkonda Saatler (1931)	Sönen Kandiller (1928)	
Zakkum (1920)	Sulara Dalan Gözler (1936)	10 Yılın Destanı (1933)	
Bulutlara Yakın (1920)		Nedim (1936)	
		Hayalet (1936)	
		Bir Dolaptır Dönüyor (58)	

Bakırköy Rüştüyesi ve Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Uzun yıllar Muğla ve İstanbul'da lise öğretmenliği yaptı. Tercüman gazetesinde tiyatro eleştirileri ile edebiyat yazıları yayımlandı. Fecr-i Ati'nin etkisiyle yazdığı ilk şiirleri 1912'de "Rübâb" ve "Şehbal" dergilerinde yayınlandı. Şiirlerini bir süre aruz vezniyle yazdı. "Aruza Veda" şiiriyle bu kalıbı bıraktı, hece ölçüsüne ve yalın Türkçe'ye yöneldi. "Nedim" adında bir edebiyat dergisi çıkardı. Şiirleri Yarın, Hayat, Aydabir, Yarımay, Çınaraltı, Varlık, Hisar gibi dergilerde yayınlandı. Servet-i Fünun dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. Hüzün yansıtan şiirlerinde daha çok aşk ve kadın temalarını işledi. Şiirin yanı sıra yayımlanmış roman ve oyunları ile anı kitapları da var.

ORHAN SEYFÎ ORHON (1890 – 1972)

ŞİİR

Düz Yazı

Fırtına ve Kar (1919)
 Peri Kızı ile Çoban Hikayesi (1919)
 Gönülden Sesler (1922)
 O Beyaz Bir Kuştu (1941)
 Kervan (1946)
 İşte Sevdiğim Dünya (1965)

Fiskeler (1922)
 Asri Kerem (1942)
 Dün Bugün Yarın (1943)
 Kulaktan Kulağa (1943)
 Hicivler (1950)
 Gençlere Açık Mektup (1951)
 Düğün Gecesi (1957)

İlk şiirlerinde aruzu kullanmış daha sonra hece ölçüsüne geçmiştir. Aruzu tamamen bırakmamıştır. Hayatı boyunca hece ölçüsüyle aruzu kaynaştırmaya çalışmıştır. İlk şiirleri arkadaşlarıyla birlikte çıkardıkları "Hıyaban" isimli dergide yayınlandı. Şiirlerinde daha çok şahsi konuları işler. Divan şiiri kalıplarını hece veznine uyarlayarak yazdığı gazel benzeri şiirleri de vardır. Şiirlerinde konuşma dilini başarıyla kullanmıştır. Bazı şiirlerinde halk şiirinin şekillerini de kullanmıştır. Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi ile manzum hikâyenin ilk örneğini vermiştir. Bireysel duyguları işleyen, ahenkli ve zarif şiirlerinde temiz duru bir Türkçe kullanmıştır. Akbaba, Çınaraltı, Papağan, Aydabir dergilerini çıkarmıştır. Bu dergilerde yazmış olduğu hiciv ve fıkraları ünlüdür.

ENİS BEHİÇ KORYÜREK (1892 – 1949)

ŞİİR

Miras ve Güneşin Ölümü
Varidat-ı Süleyman (Tasavvufi)

1913'te Mülkiye Mektebi'nden mezun oldu. Hariciye Nezareti'nde yurtdışı görevlerde bulundu. Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen "Müdafaa-i Milliye" adlı gizli örgüte katıldı. Fransızca ve edebiyat öğretmenliği yaptı. Uzun yıllar Ticaret, İktisat ve Çalışma bakanlıklarında çalıştı. Servet-i Fünun etkisindeki ilk şiirleri 1912'de "Şehbal" dergisinde yayınlandı. Daha sonra hece ölçüsünü benimsedi ve Milli Edebiyat akımına katıldı. Ulusal duyguları ön plana çıkaran ve yiğitlik temasını işleyen şiirler yazdı. Biçim açısından hece kalıplarını kırma çabası da gösterdi. 1946'dan sonra mistik bir şiire yöneldi. Dini ve tasavvufi bir içerik kazanan şiirlerinde dil ağırlaşmış, aruz ölçüsüne dönmüştür[3]

Şiir- Han Duvarları

15

Yağız atlar kışnedi, meşin kırbaç şakladı,
Bir dakika araba yerinde durakladı.
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar...
Gidiyordum, gurbeti gönlümle duya duya,
Ulukışla yolundan Orta Anadolu'ya.
İlk sevgiye benzeyen ilk acı, ilk ayrılık!
Yüreğimin yaktığı ateşle hava ılık,
Gök sarı, toprak sarı, çıplak ağaçlar sarı...
Arkada zincirlenen yüksek Toros Dağları,
Önde uzun bir kışın soldurduğu etekler,
Sonra dönen, dönerken inleyen tekerlekler

Faruk Nafiz Çamlıbel

- Anadolu coğrafyası, Anadolu insanı ve şairin öz duyguları.
- Şair, at arabası ile yaptığı üç günlük seyahati boyunca görmüş olduğu manzaraları en küçük teferruatına kadar bir tablo gibi göz önüne seriyor.
- Dış alem tamamen objektif bir gözle görülmemiştir. Şair, şiir boyunca kendi varlığını hissettiriyor.
- Dış âlemle insanın birbiriyle karşılaşması, şiire lirik bir hava veriyor.

Şiir- Milli Neşide

«...Biz kimlerimiz? Biz Altay'dan gelenleriz.
Çamlıbel'de uğuldarız; coşar güleriz
Biz öyle bir milletiz ki ezelden beri
Hak yolunda yalın kılıç hep seferberiz.
Yürüyoruz; başımızda "ay-yıldız"ımız,
Genç, ihtiyar, kadın, erkek, oğul, kızımız
Soyumuzda ne kahraman kardeşler vardır:
Türkmen, Oğuz, Başkurt, Tatar ve Kırgızımız...»

Enis Behiç Koryürek

- Kahramanlık duygusu içeren destansı şiidir.
- Ulusal öğeler , ortak geçmiş, kadim Türkler ile Anadolu'yu sentezleme çabası
- Hece ölçüsünün yeni biçimleri denenmiştir. (8+5) 13'lü hece ölçüsü

Biz öy-le bir mil-let-iz ki + e-zel-den be-ri

8 + 5

Hak yo-lun-da ya-lın kılıç + hep se-fer-be-rizü

8 + 5

Şiir- Aruza Veda

17

İlk hasretiyle gençliğimin ilk elemeleri
Ey paslı tellerinde gülen, ağlayan aruz
Ey eski dost yâd edelim eski demleri,
Mademki son sadânı dağıtmış, yorulmuşuz

Anlat, alevli bir çölün üstünde ansızın
Billur sesinle hıçkırarak doğduğun günü!
Bin bir diyarda bin bir ilahi güzel kızın
Anlat nasıl terennümün inletti gönlünü

Halit Fahri Ozansoy

- Şair bu şiirde aruz ölçüsünü bırakışını anlatıyor.
- ❖ Bu şiir hangi ölçüyle yazılmıştır ?

Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.

Mef'ûlü/ fâ'ilâtü/ mefâ'îlü/ fâ'ilün
- - * - * - * * - - * - * -
Eypaslı tellerinde gülen ağlayan aruz

Şiir- Çoban Çeşmesi

18

Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu,
Kerem'in sazına cevap veren bu,
Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
Sızmadı toprağa çoban çeşmesi.

Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda,
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda,
Ateşten kızaran bir gül arar da,
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi

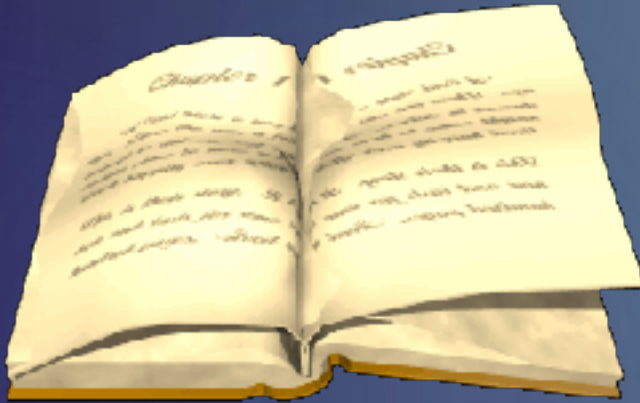
Metnin oluşmasını sağlayan düşüncüyü açıklayınız. Yapı bakımından çözümleyip, temasını bulunuz.

Milli duyguları, halk şiiri öğelerini ve ait olduğu gelenekleri belirleyiniz.

Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi,
Ey suyun sesinden anlıyan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi.
'Göynünü Şirin'in aşkı sarınca
Yol almış hayatın ufuklarınca,
O hızla dağları Ferhat yarınca
Başlamış akmağa çoban çeşmesi..."
O zaman başından aşkındı derdi,
Mermeri oyardı, taşı celerdi.
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi.
Değdi kaç dudağa çoban çeşmesi.

Yakın ve Uzak Kavramlar

19

Milli Edebiyat
Memleket sevgisi
Ulusal ögeler

Eski edebiyat
Taklitçilik
Süslü Anlatım

Anahtar Kelimeler

20

Lirizm
Duygusallık
Vatan sevgisi

Hece ölçüsü
Sadelik
Türkçe

Sonuç

Kaynakça

- ▶ 1- [TDV. İslam Ansiklopedisi- cilt: 5, sayfa: 544-545 Beş Hececiler md.](#)
- ▶ 2-AÖF. Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri, T.C. Anadolu Üniversitesi yayını no: 2445,
- ▶ 3- Beş hececiler" in şiir anlayışları Ve Şiirleri üzerine bir araştırma, doktora tezi, Hülya Ürkmez, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009

